

Príloha F Národný program rozvoja životných podmienok občanov so zdravotným postihnutím vo všetkých oblastiach života

Tento program vychádza z prehlásenia Charty 80-tych rokov (14. svetový kongres Medzinárodnej rehabilitácie, Winnipeg 1980). Na základe mnohých podnetov zo strany občanov so zdravotným postihnutím prijala vláda Slovenskej republiky dokument „Opatrenia na riešenie aktuálnych problémov v starostlivosti o zdravotne postihnutých v rokoch 1991 – 1992“. Občania so zdravotným postihnutím chcú a v mnohých oblastiach aj môžu byť aktívnymi spolutvorcami hodnôt a aktívnymi členmi našej spoločnosti. Pre naplnenie tohto cieľa bolo potrebné vytvoriť vhodné podmienky. V Národnom programe rozvoja životných podmienok občanov so zdravotným postihnutím vo všetkých oblastiach života schválený uznesením vlády SR č. 590 z júna 2001 našiel svoju konkrétnu podobu. (<http://www.employment.gov.sk/index.php?SMC=1&id=799>, 27.11.2009)

Predpokladov pre úplnú integráciu je 22 a zahŕňajú:

Zvyšovanie uvedomenia - štátne orgány by mali poskytovať informácie o dostupných programoch a službách pre osoby so zdravotným postihnutím, o ich právach, potrebách, schopnostiach ale aj prínose pre štát.

Liečebná starostlivosť – pod vedením multidisciplinárnych skupín odborníkov by mal byť vypracovaný program na zabezpečenie komplexného poskytovania účinnej liečebnej starostlivosti.

Rehabilitácia – musí byť vypracovaný vlastný program rehabilitácie pre všetky skupiny zdravotne postihnutých osôb, aby dosiahli a udržali si optimálnu úroveň nezávislosti a funkcií.

Podporné služby – jedná sa o vytvorenie a poskytovanie tzv. výpomocných služieb pre osoby zdravotne postihnuté, ktoré zahŕňajú rehabilitačné a ortopedické pomôcky a zariadenia, osobnú asistenciu a tlmočnicke služby.

Prístupnosť – ide o prístupnosť vo dvoch rovinách. Jedná sa o sprístupnenie fyzického prostredia, ktoré je zamerané na bývanie, verejné budovy, služby verejnej dopravy, ulíc. Po druhé ide o opatrenie na sprístupnenie informácií, ktoré majú byť podávané zrozumiteľným spôsobom a ľahšie dorozumievanie.

Vzdelávanie – štáty by mali uznať princíp rovnakých možností na získanie základného, stredného a vysokoškolského vzdelania pre deti, mládež a dospelých so zdravotným postihnutím v integrovanom prostredí.

Zamestnávanie – osobám so zdravotným postihnutím treba umožniť uplatňovať svoje ľudské práva, najmä v oblasti zamestnania, zamestnávateľa nesmú diskriminovať osoby so zdravotným postihnutím a nesmú im v zamestnaní klásť prekážky.

Udržanie príjmu a sociálne zabezpečenie – zodpovednosť za úroveň sociálneho zabezpečenia a za udržanie si príjmu osôb so zdravotným postihnutím nesie štát. Program sociálnych služieb by mali stimulovať osoby so zdravotným postihnutím, aby si hľadali zamestnanie, a tým získali prípadne obnovili svoju zárobkovú činnosť a aby neboli dlhodobo závislé na peňažnej podpore.

Rodinný život a integrita osobnosti – občania so zdravotným postihnutím majú plné právo žiť vo svojich rodinách, zákony nesmú diskriminovať tieto osoby v sexuálnych vzťahoch, v manželstve a rodičovstve. Osoby so zdravotným postihnutím majú právo na integritu svojej osobnosti.

Kultúra – ľudia so zdravotným postihnutím majú právo využiť svoj tvorivý, umelecký a intelektuálny potenciál a to rovnako na vidieku ako v meste.

Oddychová činnosť a šport – osoby so zdravotným postihnutím musia mať sprístupnené rekreačné a športové zariadenia, hotely, pláže, športové areály, telocvične a pod.

Informácie a výskum – jedná sa o pravidelné zhromažďovanie špecifických štatistických údajov o životných podmienkach osôb so zdravotným postihnutím a o komplexný výskum všetkých aspektov, vrátane prekážok, ktoré ovplyvňujú ich život.

Taktika a plánovanie – iniciovanie a plánovanie adekvátnych riešení problémov osôb so zdravotným postihnutím na celoštátnej úrovni.

Legislatíva – štáty nesú zodpovednosť za vytvorenie právneho základu na opatrenia na dosiahnutie úplnej integrácie a rovnosti osôb so zdravotným postihnutím.

Hospodárska politika – problematika zdravotného postihnutia musí byť zaradovaná do riadnych rozpočtov všetkých orgánov štátnej správy na celoštátnej, oblastnej a miestnej úrovni.

Koordinácia práce – činnosť štátneho koordinačného výboru prípadne podobných orgánov musí byť právne a administratívne upravená.

Organizácie osôb so zdravotným postihnutím – organizácie osôb so zdravotným postihnutím by mali hrať určitú poradnú úlohu pri hľadaní spôsobov riešenia problematiky zdravotného postihnutia.

Zaškolenie personálu – personál, ktorý sa zaoberá plánovaním a realizáciou programov a služieb pre osoby so zdravotným postihnutím musí byť adekvátne vyškolený.

Monitorovanie a vyhodnocovanie programov riešenia problémov zdravotného postihnutia pri realizácii Pravidiel na národnej úrovni – mala by byť vypracovaná a prijatá terminológia a kritéria na hodnotenie programov a služieb.

Odborná a ekonomická spolupráca – priemyslovo vyspelé i rozvojové štáty zodpovedajú za spoluprácu a podiel na opatreniach na zlepšenie životných podmienok pre osoby so zdravotným postihnutím v rozvojových krajinách.

Medzinárodná spolupráca – aktívna účasť na medzinárodnej spolupráci, ktorá je zameraná na zrovnoprávňovanie príležitostí pre osoby so zdravotným postihnutím by mala byť štátom zaručená. (MPSVaR SR, 2008)